

VALSTYBĖS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS IR ĮVAIKINIMO TARNYBA PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

Valstybės biudžetinė įstaiga, Vivulskio g. 13, LT-03221 Vilnius, tel. (8 5) 2310928, faks. (8 5) 2310927,
el. p. info@vaikoteises.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188752021

Savivaldybių vaiko teisių apsaugos skyriams

2013-01-22

S-357

Tik el.paštu

DĖL IŠVADOS PATEIKIMO, KAI VIENA GINČO ŠALIS GYVENA UŽSIENIO VALSTYBĖJE

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba), reaguodama į ne vieno savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyriaus ir miesto, rajono apylinkės teismo prašymą tarpininkauti renkant informaciją apie nepilnamečio, gyvenančio užsienio valstybėje, šeimos aplinkos sąlygas civilinėse bylose dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo, teikia metodines rekomendacijas dėl išvadų teikimo tokio pobūdžio bylose:

1. Kaip nurodoma Bendrųjų vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 17 d. nutarimu Nr. 1983 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 2 d. nutarimo Nr. 1593 redakcija), 6.3 punkte, savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyriaus vienas pagrindinių uždavinių yra užtikrinti pagal kompetenciją įstatymų ir teisės aktų nustatyta tvarka **visų savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų** teisių ir teisėtų interesų apsaugą. Atsižvelgiant į šią nuostatą, manytina, kad savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyrius (toliau – VTAS) turi kompetenciją užtikrinti vaiko teises (išvados pateikimas teismui taip pat laikytina viena iš vaiko interesų užtikrinimo ir gynimo priemonių) tuo atveju, jei vaikas **faktiškai** gyvena VTAS aptarnaujamoje savivaldybėje. Vaiko gyvenamosios vietos deklaravimas Lietuvoje, nors faktiškai vaikas gyvena kitoje valstybėje, nesukuria VTAS pareigos pačiam išsiaiškinti tam tikras bylos aplinkybes, pavyzdžiui, surinkti duomenis apie vaiko gyvenimo ir ugdymo sąlygas, santykius su tėvais ir pan. VTAS gali teikti išvadą byloje dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo remdamasis šalių teismui pateikta ar paties teismo iniciatyva surinkta informacija.
2. CPK 178 straipsnyje nurodoma, kad **šalys turi įrodyti aplinkybes**, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių šio Kodekso nustatyta tvarka nereikia įrodinėti. Yra skiriami du įrodinėjimo pareigos aspektai, t.y. įrodinėjimo pareiga reiškia šalies pareigą:
 - nurodyti tam tikrus faktus arba teigti juos esant;
 - pateikti įrodymus, patvirtinančius jos nurodytus faktus.Šaliai neįrodžius aplinkybių, kuriomis ji remiasi, teismas gali pripažinti jas neįrodytomis. Taigi ieškovui tenka pareiga įrodyti ieškinio pagrįstumą. Atsižvelgiant į tai, VTAS paprašytas teikti išvadą byloje dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo, kai nėra duomenų apie užsienio valstybėje gyvenančią ieškovą/atsakovą ir/ar vaiką, turi teismui nurodyti, kad VTAS neturi galimybių pateikti išvados byloje, neištyręs papildomų

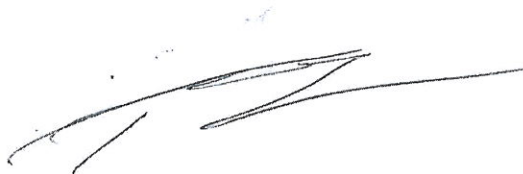
įrodymų, tokių kaip vaiko gyvenimo sąlygos, tėvų santykiai su vaiku ir pan. (siūlytina nurodyti konkrečiai, kokių duomenų reikia VTAS, idant jis galėtų pateikti tinkamą išvadą). Vadovaujantis CPK 50 str. 2 dalimi, VTAS turi teisę teikti įrodymus savo kompetencijos ribose, tačiau CPK nenustato valstybės ar savivaldybės institucijoms, duodančioms išvadą procese, pareigos pateikti ar rinkti įrodymus, todėl VTAS turėtų atkreipti teismo dėmesį, kad tuo atveju, jei bylos šalis nepateikia reikalingų duomenų bylai iširti, remiantis tarptautiniais teisės aktais gauti įrodymus užsienio valstybėje turi teisę tik Lietuvos Respublikos teismai.

3. CPK 376 str. 1 d. nurodyta, kad bylą nagrinėjantis teismas turi teisę savo iniciatyva rinkti įrodymus, kuriais šalys nesiremia, jeigu, jo nuomone, tai yra būtina siekiant teisingai išspręsti bylą. Tačiau ši įstatymo nuostata yra išimtinė taisyklė, todėl kiekvienoje byloje teismas turėtų individualizuoti būtinybę patvirtinančias faktines aplinkybes, sudarančias teisinį pagrindą teismui aktyviai veikti. Todėl, nežiūrint to, kad teismas vadovauja procesui ir tik pats teismas sprendžia, kada rinkti įrodymus savo iniciatyva, VTAS, turėdamas teikti išvadą byloje dėl vaiko gyvenamosios veitos nustatymo, turėtų atkreipti teismo dėmesį į tas bylos faktines aplinkybes, kurios turi būti išsiaiškintos, siekiant priimti geriausiai vaiko interesus atitinkantį sprendimą.

Atsižvelgdami į tai, prašome VTAS vedėjus su šia nuomone supažindinti skyrių specialistus, ruošiančius išvadas teismui ir dalyvaujančius teisiniuose procesuose.

PRIDEDAMA: LR teisingumo ministerijos 2012-11-13 rašto Nr.(1.13)7R-7850 kopija, 3 lapai.

Direktorė

Odeta Tarvydienė